

Список використаних джерел

1. Лях Т. Л. Професійна ідентичність соціальних працівників / Т. Л. Лях // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. - 2013. - № 11(2). - С. 96-101. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_11%282%29_16
2. Shuayb M. Rethinking Education for Social Cohesion: International Case Studies [Electronic resource] / M. Shuayb, D. Kiwan, M. Farha // Education Economy and Society. – 2012. – Mode of access: https://books.google.com.ua/books/about/Rethinking_Education_for_Social_Cohesion.html?id=MuuDNzKBeAYC&redir_esc=y.

Гусак Н.Є., к.соц.н., доцент,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
gusakny@ukma.edu.ua

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАДАННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ КОМБАТАНТАМ

Фахівці, які надають психосоціальну підтримку комбатантам, стикаються з низкою етичних дилем, пов'язаних з цінностями професії, вимогами військової культури та досвідом участі у бойових діях.

У стандартах практики соціальної роботи з військовослужбовцями, ветеранами та членами їхніх сімей

визначено такі основні етичні принципи: прихильність (відповідальність соціального працівника за добробут клієнта); компетентність (демонстрація високого рівня знань, вмінь та навичок, отриманих під час навчання та іншого професійного досвіду); культурна компетентність (розуміння ролі оточення клієнта, суспільних цінностей та норм, які впливають на його поведінку); розуміння та звітування (знання та розуміння дилем, які можуть виникати в процесі роботи з клієнтом); цілісність (сприяння у наданні якісних послуг); приватність та конфіденційність (повага та дотримання конфіденційності, окрім випадків, коли це загрожує життю чи здоров'ю); захист прав клієнтів та членів їх сімей; повага до особистості; право на самовизначення клієнта, навіть якщо його рішення суперечить професійному баченню соціального працівника; соціальна та політична дія (створення умов для соціального включення клієнтів) [1]. Однак, дотримання цих цінностей ускладнюється під в умовах збройного конфлікту. Зокрема, деякі з них складно реалізувати, коли йдеться про роботу з комбатантами, які брали безпосередню участь у бойових діях та/або були свідками травматичних подій.

При наданні психосоціальної підтримки комбатантам важливо розуміти контекст військової культури, членами

якої є як клієнти, так і фахівці, залучені до роботи у військових структурах. На думку деяких дослідників, найчастіше етичні дилеми виникають через розбіжності між професійною етикою та військовими наказами [2]. Наприклад, військовою присягою передбачено, що, за необхідності, військовий має пожертвувати життям та здоров'ям заради вищого блага, тому цінності автономії, самовизначення, конфіденційності, цінність життя клієнта та його якість дуже часто нівелюються [3]. З подібними етичними дилемами стикаються не лише соціальні працівники, але й медсестри, психологи та психотерапевти [4, с.3].

Тому фахова освіта з соціальної роботи та інших дотичних професій повинна включати й вивчення моделей прийняття етичних рішень та вирішення етичних дилем (розроблених Daley, Tallant і Ryberg, Beder, Lowenberg і Dolgoff та іншими) в ієрархічній організаційній культурі, де непопулярним є звернення по допомогу, наприклад, з питань психічного здоров'я [5]. Також важливими елементами навчання та підтримки фахівців, які надають психосоціальну підтримку комбатантам, є профілактика стресу та професійного вигорання, організація супервізії та груп самодопомоги.

Список використаних джерел

1. NASW Standards for social work practice with service members, veterans and their families [Електронний ресурс]// National Association of social workers. – 2012. – Режим доступу: <https://www.socialworkers.org/practice/military/documents/MilitaryStandards2012.pdf>. - Назва з екрана.
2. Daley J. Building an international military social work focus: a call for action / J. Daley // Advances in Social Work - 2006. - 7(1). – P. 1-3.
3. Simmons C. Ethical challenges of military social workers serving in a combat zone [Електронний ресурс] / Simmons C., Rycraft R. // Social Work. – 2010. – vol. 55. - № 1. - Режим доступу: <https://www.questia.com/read/1G1215304821/ethical-challenges-of-military-social-workers-serving>. - Назва з екрану.
4. Olson M. D. Exploring military social work from a social justice perspective. [Електронний ресурс] / M. D. Olson // International Social Work - 2018 – 61(1). – P. 119–129. - Режим доступу: <https://doi.org/10.1177/0020872815606792> - Назва з екрану.
5. Wooten N.R. Military Social Work: Opportunities and Challenges for Social Work Education / N.R. Wooten // Journal of Social Work Education - 2015. – 51(1). P. 6-25